

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ

A Наразі Україна активно інтегрується у світову спільноту, розвиваючи у зв'язку з цим міжнародну співпрацю в різних галузях, підвищуючи інтерес до вивчення іноземних мов. Докорінні зміни українського суспільства, модернізація вітчизняної системи освіти, досягнення в галузі теорії та практики навчання іноземних мов зумовлюють необхідність оновлення змісту та методів застосування інноваційних підходів до їх викладання у закладах освіти України. Невипадково однією із цілей навчання іноземної мови у школі є формування іноземномовної комунікативної компетентності учнів.

Актуальним є дослідження теоретичних і практичних аспектів впровадження вчителями нових методів для формування іноземномовної комунікативної компетентності в учнів середньої ланки. Одним із уже існуючих методів є використання відеоматеріалів. Автори статті представили авторське бачення використання останніх на уроці з німецької мови, виділяючи певні етапи роботи, яким притаманні власні форми завдань.

Розробляючи експериментальну програму використання відеоматеріалів на уроці, автори спираються на ієрархію цілей як умову максимальної адаптації розробленої методики до освітнього процесу в школі.

Ключові слова: іноземномовна комунікативна компетентність; відеоматеріали; учні середньої школи

S *Svyrydenko Iryna, Kravets Olena. The formation of foreign language communicative competence of secondary school students by video materials.*

Currently, Ukraine is actively integrating into the world community. This process is connected with the development of international cooperation in various fields. The increasing interest in learning foreign languages is one of the radical changes in Ukrainian society. It has caused the modernization of the national education system and new achievements in the field of theory and practice of foreign language teaching. There is the necessity to update the content, methods and approaches of foreign language teaching in secondary schools of Ukraine.

So, a goal of the foreign language learning in a modern secondary school is the formation of foreign language communicative competence in pupils. Therefore, it is important to study the theoretical and practical aspects of the introduction of general school teachers of new methods for the formation of foreign language communicative competence in middle school students. One of the existing methods is the use of video materials. The authors of the article have presented their own vision of the use of authentic video materials at the German language lesson. The authors highlight certain stages of work, which are characterized by certain forms of tasks. In developing an experimental program of video materials use during the lesson, the authors rely on the hierarchy of goals as a condition for maximum adaptation of the developed methodology to the educational process of secondary school. The development of foreign language communicative competence without the use of video materials is rather doubtful, because video materials provide those important functions and tasks that are necessary for the formation of this competence. These aspects are important while selecting videos for the lesson accessibility, availability of tasks for videos. The main emphasis should be done on communicative and productive exercises. The use of video in foreign language lessons is necessary not only to improve the language, but also for the cultural enrichment of adolescents.

Key words: foreign language communicative competence; authentic video materials; secondary school pupils

Свириденко Ірина Миколаївна, кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри германської філології та зарубіжної літератури, Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Svyrydenko Iryna, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of German Philology and Foreign Literature, Zhytomyr Ivan Franko State University, Ukraine

E-mail: sviridenkoin@gmail.com

Кравець Олена Євгенівна, кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедра англійської мови з методиками викладання у дошкільній та початковій освіті, Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна.

Kravets Olena, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of the English Language and Primary ELT Methodology, Zhytomyr Ivan Franko State University, Ukraine

E-mail: elenakrawets@gmail.com

Актуальність проблеми. На сучасному етапі розвитку нашого суспільства велике значення має знання іноземної мови, адже це стало однією з основних вимог у різних сферах життя. Сучасна Україна потребує висококваліфікованих спеціалістів і творчих особистостей, які вміють ефек-

тивно взаємодіяти з іншими людьми, у тому числі з носіями різних мов і культур. Серед викликів, які нині постають перед учителями іноземної мови актуальною є проблема щодо забезпечення оволодіння учнями іноземної мови, розвиток у них уміння користуватися іноземною мовою, як

засобом спілкування, адже це є необхідною передумовою для їхньої успішної життєдіяльності в полікультурному просторі. Так, у Концепції «Нова українська школа» зазначено, що серед ключових компетентностей, якими мають оволодіти учні, важливе місце займає спроможність школярів спілкуватися іноземними мовами, що проявляється в «умінні належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання і письмо) у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів», «умінні посередницької діяльності та міжкультурного спілкування» [8].

У Державному стандарті базової і повної середньої освіти зауважено, що в основній школі треба забезпечити оволодіння учнями вміннями реалізовувати комунікацію з представниками різних народів на основі дотримання відповідних лінгвокраїнознавчих і соціокультурних норм, доводити співрозмовникові власну точку зору з наведенням переконливих аргументів, а також сформувати в кожного школяра прагнення дотримуватись у процесі спілкування основних правил етикету, усвідомлене й шанобливе ставлення до традицій, звичаїв, цінностей та ідеалів різних народів тощо [5].

Формування іноземної комунікативної компетентності має забезпечуватися у процесі організації навчання учнів на всіх етапах шкільної освіти. Значну роль у формуванні цієї компетентності відіграють відеоматеріали, адже посідають важливе місце у структурі сучасного уроку. У зв'язку зі стрибком технологій зростає потреба у використанні інноваційних технологій на уроках іноземної мови, вони значно підвищують мотивацію в учнів щодо вивчення мови та забезпечують на уроці якісне мовне середовище.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Вплив відеоматеріалів на формування іноземної комунікативної компетентності вивчали такі науковці, як: М. Бранті, Д. Вілліс, Ю. Комаров, Г. Жогліна, М. Аллан, Н. Пшенянікова, М. Руденко, О. Богданова.

Проблемі формування іноземної комунікативної компетентності присвячено дослідження: В. Аїтова, Н. Бідюк, Л. Біркун, І. Зимньої, М. Кенела, Г. Китайгородської, С. Козак, О. Леонтьєва, Є. Пассова, С. Савіньона, М. Свейна, В. Скалкина, Д. Хаймза та ін.

Вчені розглядають іноземну комунікативну компетентність, з одного боку, як здатність здійснювати іноземне спілкування, правильно використовуючи систему мовних, мовленнєвих і стилістичних норм, а також правил комунікативної поведінки, відповідно до ситуації спілкування, а з іншого, як готовність до іноземного спілкування.

Викладення основного матеріалу. Н. Бідюк та Н. Ізорія розглядають іноземну комунікативну компетентність як інтегральну особистісно-професійну якість людини з певним рівнем мовної освіти, що характеризується сукупністю здібностей, знань, умінь, навичок, ставлень, цінностей, ініціатив і комунікативного досвіду особистості, необхід-

них для розуміння чужих і продукування власних програм мовленнєвої поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування [2, с. 160; 7, с. 4].

У науково-педагогічній літературі не існує єдиного підходу щодо визначення структури іноземної комунікативної компетентності.

Н. Завіниченко виділяє наступні компоненти іноземної комунікативної компетентності [6, с. 47]:

– гностичний: система знань про сутність та особливості спілкування взагалі та професійного зокрема; знання про стилі іноземного спілкування, загальнокультурна компетентність;

– комунікативний: комунікативні вміння, що дозволяють встановлювати контакт із співрозмовником, керувати ситуацією взаємодії з суб'єктом іноземної комунікації; культура мовлення; експресивні вміння; перцептивно-рефлексивні вміння, що забезпечують можливість пізнання внутрішнього світу партнера спілкування та розуміння самого себе;

– емоційний: гуманістична установка на спілкування, інтерес до іншої людини; готовність вступати в особистісні, діалогічні взаємини, розвинуті емпатія та рефлексія; високий рівень ідентифікації з виконуваними професійними та соціальними ролями; позитивна Я-концепція та психоемоційний стан.

На думку Н. Бідюк складниками структури іноземної комунікативної компетентності є: *дискурсивна* (здатність поєднувати окремі речення у зв'язне усне або письмове повідомлення, дискурс, за допомогою різноманітних синтаксичних і семантичних засобів); *соціолінгвістична* (здатність здійснювати мовленнєвий акт і дискурс відповідно до певного соціолінгвістичного контексту іноземної комунікації); *стратегічна* (здатність обирати адекватну стратегію дискурсу з метою підвищення ефективності іноземної комунікації); *лінгвістична* (здатність розуміти та продукувати раніше засвоєні або аналогічні їм висловлювання, а також потенційна здатність розуміти нові висловлювання іноземного середовища) [2, с. 160].

Отже, враховуючи сказане вище, всі ці компетентності повноцінно відтворюють поняття «іноземна комунікативна компетентність» і його залежність від різних умінь і навичок. Дану компетентність можна назвати системним явищем, оскільки вона складається з багатьох факторів, які впливають на її якісне формування та засвоєння учнями. Іноземну комунікативну компетентність не можливо сформувати без ґрунтовних знань у граматиці, лексиці та усвідомлення соціокультурного контексту [1].

Важливо при формуванні іноземної комунікативної компетентності враховувати всі види мовленнєвої діяльності, а саме: усні: аудіювання, говоріння та письмові: читання й письмо. Говоріння та письмо є продуктивними видами мовленнєвої діяльності, які розвивають креативне мислення та дають змогу учневі проявити себе. Читання й аудіювання є рецептивними видами мовленнєвої

діяльності, вони допомагають сприймати та переробляти інформацію та розвивають критичне мислення.

Значну роль у формуванні іншомовної комунікативної компетентності відіграє комунікативне завдання – це комплексний вид навчальної діяльності, який передбачає не тільки використання вмінь вербальної взаємодії, що зумовлює інтегрування мовленнєвого досвіду, набутого під час вивчення теми, яка наразі опановується, та кількох тем, які вивчалися раніше, й адекватної комунікативної поведінки під час спілкування та здатності успішно користуватись різноманітними стратегіями для досягнення мети [11].

Учитель завжди повинен пам'ятати, що вікові особливості учнів впливають на вибір завдань і цілей на уроці при формуванні іншомовної комунікативної компетентності. Це варто враховувати при виборі вправ, щоб зацікавити і мотивувати учнів до вивчення іноземної мови, тому підхід має бути індивідуальним до кожної вікової групи.

Вивчення іноземної мови у середній школі є стадіальним, що сприяє формуванню іншомовної комунікативної компетентності [1]: початкова стадія – стадія рецептивного та імітативно-репродуктивного засвоєння іноземної мови; стадія аналізу мовленнєвих продуктів, пошуку й перевірки правил, моделювання зв'язків; стабільна – стадія встановлення і застосування правил мови. Етапність навчання допомагає учням успішно засвоїти матеріал та якісно застосувати його на практиці.

На формування комунікативної компетентності впливають внутрішні та зовнішні фактори. До внутрішніх факторів відносяться: мотивація; внутрішня позиція особистості; розвиток і становлення «Я» та почуття ідентичності особистості. До зовнішніх факторів: соціальні умови: діалектизми, соціальна структура, різниця у віці між комунікантами, соціальний статус, рівні культури та освіти, місце проживання, різниця у мовленнєвій поведінці відповідно до ситуації спілкування. Внутрішні та зовнішні фактори пов'язані між собою відповідно є взаємозалежними. Успішному засвоєнню іншомовної комунікативної компетентності сприятиме лише комплексність даних факторів [11].

Оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю є досить складний процес, у якому необхідно використовувати автентичні відео- та аудіоматеріали, адже саме вони створюють атмосферу живої та емоційної комунікації. Відео – сучасна технологія, що з'явилась відносно нещодавно й відповідно до вимог Нової української школи її необхідно використовувати в освітньому процесі. Варто зазначити, що інформація сприймається при слуханні на 15%, при перегляді – 25%, а при слухозоровому сприйнятті – 60%. Отже, відеоматеріали є доречними і корисними для освітнього процесу, вони надають атмосферу спільного пізнання у класі, це сприяє також психічній діяльності учнів, а саме: увазі, пам'яті. При перегляді відео в будь-якому випадку потрібно докласти зусиль. Таким чином мимовільна пам'ять стає довольною, а чим інтенсивніше увага учня,

тим краще він запам'ятовує [3]. Відеоматеріали дозволяють задіяти майже всі органи чуття учнів, поєднуючи друкований текст, графічне зображення, рухоме відео, статичні фотографії та аудіозапис, створюючи «віртуальну реальність» справжнього спілкування. Доведено, що застосування мультимедійних матеріалів і комп'ютерних мереж скорочує час навчання майже втричі, а рівень запам'ятовування через одночасне використання зображень, звуку, тексту зростає на 30–40 відсотків [12]. Тому, застосування мультфільмів, відеофільмів є необхідними при формуванні іншомовної комунікативної компетентності.

Ще одна функція, яку виконують відеоматеріали – це наочність. Важливим завданням при вивченні іноземної мови є ознайомлення з культурою, традиціями та звичаями країни, мову якої вивчають. У цьому випадку відеоматеріали виконують головну роль, адже учні сприймають матеріал як зоровим, так і слуховим способом, що збільшує вірогідність якісного засвоєння матеріалу. Також школярі бачать живу іншомовну дійсність і в повному обсязі усвідомлюють культуру та цінності країни. Що стосується наочності, то відео можна використовувати і для презентації нових слів. Відомо, що зорова пам'ять набагато сильніша, ніж слухова, тому при перегляді відео матеріал засвоюється набагато краще. Проте звичайний перегляд відео не стимулює розвиток творчості, абстрактного мислення та самостійності. Потрібна спеціальна організація освітнього процесу, щоб відео стало джерелом проблемності та стимулом до самостійної роботи [10]. Матеріал уроку повинен відповідати рівню знань учнів, необхідно обов'язково враховувати вікові й індивідуальні особливості школярів, вони мають бути не пасивними глядачами, а активними учасниками обговорення побаченого. При правильному використанні відео – отримуємо бажані результати, а саме: виникає підвищена зацікавленість учнів, їхня вмотивованість та, звісно, високий рівень засвоєння матеріалу [9].

Важлива як внутрішня мотивація учня, так і зовнішня, адже якраз-таки відеоматеріали сприяють підвищенню мотивації, вони викликають зацікавленість. Більше того, використання відеозаписів сприяє індивідуалізації та розвитку мотивованості мовної діяльності учнів [4].

Крім того, відеоматеріали можуть виступати як підґрунтя до інших завдань, які розвивають іншомовну комунікативну компетентність. На основі відео можна створювати нові вправи, ситуативні діалоги, рольові ігри. Усе це забезпечить учням ілюзію живого спілкування та позитивно сприятиме їх навчання адаптації до життєвих ситуацій. Використання відео на уроках іноземної мови дає змогу розвивати творче мислення учнів. Продемонструвавши фрагмент відео, школярі намагаються здогадатися, яке буде продовження. Також досить важливим фактором перегляду відеоматеріалів є те, що учні можуть брати звідти відразу готові зразки мовлення, це досить корисно, оскільки учні чують мову носіїв і беруть собі зразки для наслідування.

У сучасній школі необхідно застосувати відеоматеріали на уроці іноземної мови, адже саме це дозволяє учням наочно пізнати всі ті теми, які вони вивчають і, звісно, мовні реалії країни, мова якої вивчається. Використання відео для формування іншомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи є невід'ємним компонентом освітнього процесу у наш час. Під час роботи з відеоматеріалами можуть бути задіяні всі чотири види комунікативної діяльності: говоріння, аудіювання, читання та письмо. Послідовність навчальних дій може бути змінено відповідно до частоти проведення відеозанять, характеру відеоматеріалу та рівня сформованості мовленнєвих навичок і вмінь студентів.

Використовуючи на уроках іноземної мови відеоматеріали, вчитель має пам'ятати про вимоги: змістовність; узгодженість з навчальним матеріалом; відповідність рівню знань учнів; невелика тривалість у часі; відповідність стандартам зображення та звуку. Відео, яке відповідає всім цим параметрам, сприятиме якісному засвоєнню знань. Перегляд відеоматеріалів може здійснюватись на різних етапах заняття: перевірка домашнього завдання; пояснення нового матеріалу; закріплення вивченого матеріалу; перевірка знань у процесі заняття [12].

Презентацію відеоматеріалів варто проводити за чотирма етапами: «підготовка»; «етап перегляду»; «робота з відеоматеріалом»; «етап використання відеоматеріалу в комунікативній ситуації».

При використанні відеоматеріалу необхідно дотримуватися певних правил: відповідність щодо рівню знань учнів; наочність має бути не надмірна, треба вчасно її застосовувати; забезпечити видимість відео для всіх учнів у класі; необхідно чітко виділяти головне, істотне; детально продумувати пояснення, що надаються в ході демонстрації відеоматеріалу; демонстрований відеоматеріал повинен бути точно узгоджений із досліджуваним навчальним матеріалом, відповідати тому, що вивчається. Дотримуючись цих правил, учитель може досягти з учнями гарних результатів у вигляді якісно засвоєних знань.

Однією з важливих проблем відеоперегляду навчального матеріалу є побудова завдань до нього. У структурі відеозаняття можна виділити 3 етапи: етап підготовки до перегляду (переддемонстраційний), етап показу відеофільму (демонстраційний) і етап після перегляду (післядемонстраційний). Метою першого етапу є заохотити та підготувати учня до перегляду відео; актуалізувати знання, які наявні у відеофільмі. До типових завдань можна віднести наступні: створення асоціограм; обговорення теми на іноземній або ж рідній мові; читання й обговорення подібних текстів; висунення гіпотез щодо подій у відеофільмі; встановлення правильного ходу подій; робота з картками, щоб подолати певні труднощі; подолання фонетичних труднощів.

Наступний етап – перегляд фільму. Зазначимо, що однакова інформація сприймається по-різному учнями, адже

це залежить від віку, розвитку та індивідуальних особливостей. На цьому етапі необхідно використовувати наступні завдання: вибрати правильний варіант відповіді; позначити правильну відповідь; співвіднести інформацію за допомогою стрілок.

Метою другого разу перегляду відео є детальніше розуміння тексту. На думку вчених, необхідно виконувати такі завдання: заповнення пропусків у тексті; занесення інформації в таблицю; розставлення подій у правильній послідовності.

Ціллю третього етапу є контроль розуміння відео та подальша робота з текстом щодо розвитку вмінь говоріння та письма, вдосконалення репродуктивних і продуктивних навичок. Доцільним буде використання креативних вправ, під час виконання яких, учні зможуть продемонструвати свої знання та розширити свій лексичний запас, навчаються висловлювати свою думку щодо почутого. На даному етапі роботи важливо заохотити учня щодо подальшої активності на уроці [13].

Марія Луїза Бранді радить переглядати відео на початковому етапі від двох до трьох разів, якщо рівень знань є достатнім, то можна обмежитись двома, адже це допоможе учням повністю почути та зрозуміти матеріал. Перед першим переглядом учні ознайомлюються із завданнями, частково обговорюють тему відео. Це допоможе їм зрозуміти, про що буде йти мова, а також буде легше сприйматись відео. Після другого перегляду учні виконуватимуть завдання, якщо виникають труднощі, то варто переглянути відео втретє. Також відео можна розділити на невеликі фрагменти, які можна обговорити з учнями детально, що допоможе їм цілісніше зрозуміти картину відео. Загалом відео триває 3–4 хвилини, тому цілком можна вмістити в межі уроку.

Важливим фактором є підбір завдань після перегляду відео. Це можуть бути наступні завдання: назвати тему відео; вгадати назву відео відповідно до тематики; написання пропущеної інформації при перегляді відеоматеріалів; беззвучний перегляд відео: учні коментують німецькою мовою, що відбувається на екрані; пошук правильних відповідей на запитання; визначення правильних або неправильних тверджень; вибудувати логічну послідовність подій у відео; запитання учнів один одному по темі відео; встановити відповідність між картинками і новими словами у відео. Застосовуючи такі види вправ, перегляд відеоматеріалів принесе користь і сприятиме формуванню іншомовної комунікативної компетентності.

Для формування іншомовної комунікативної компетентності учнів середньої школи дуже вдалим будуть відеоматеріали від програми «Deutschlabor». Цей канал надає багато відео на різні тематики та пропонує завдання до відео. Це є досить актуально, оскільки вправи спрямовані на запам'ятовування лексики та інтеграції її до тексту. Після кожного відео є завдання на заповнення пропусків, але над комунікативними вправами доведеться попрацювати.

Якщо в учнів виникають проблеми зі сприйняттям аудіо або відео, то можна використати канал «Deutsche Welle», адже там є відео/аудіо зі сповільненим звуком і субтитрами, які допоможуть учням брати активну участь у роботі на уроці.

Висновок. Отже, використання відео на уроках іноземної мови при формуванні іншомовної комунікативної компетентності учнів основної школи дозволяє підвищити пізнавальну активність і мотивацію учнів, індивідуалізувати процес навчання, інтенсифікувати самостійну роботу школярів, забезпечує розширення кругозору та двостороннє спілкування, надає можливість створення штучного іншомовного середовища в будь-який час навчання, культурно збагачує підлітків.

Список використаних джерел

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студентів класичних, пед. і лінгвіст. ун-тів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Бідюк Н. М. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя-філолога: зміст та структура. *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи* : зб. наук. праць Третьої Міжнар. наук.-практ. конф. (12–14 листоп. 2012 р.). Львів, 2012. С. 158–160.
3. Варій М. Загальна психологія. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 967 с.
4. Верісокін Ю. І. Відеофільми як мотивації школярів при навчанні іноземних мов. *Іноземні мови в школі*. 2003. № 5. С. 31–35.
5. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. URL: [http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/post-derzh-stan-\(1\).pdf](http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/post-derzh-stan-(1).pdf)
6. Завиниченко Н. Б. Особливості розвитку комунікативної компетентності майбутнього практичного психолога системи освіти : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2003. 202 с.
7. Изория Н. М. Формирование иноязычной компетентности будущих специалистов сферы туризма в вузах культуры и искусств : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. Москва, 2008. 24 с.
8. Концепція «Нова українська школа». URL: <http://mon.gov.ua/%d0%9d% d0%be% d0%b2% d0%b8% d0%bd% d0%b8% 202016/12/05/konzeptziya.pdf>
9. Куліченко Н. М. Використання відеоматеріалів на уроках англійської мови. 2015. URL: <http://dnz156.klasna.com/uk/article/vikoristannya-videomaterialiv-na-urokakh-anglijskoj-movi>
10. Леонтьев А. Н., Вилюнас В. К., Гиппенрейтер Ю. Б. Потребности, мотивы и эмоции. Москва : Владос, 2003. 278 с.
11. Ніколаєва С. Ю., Шерстюк О. М. Сучасні підходи до викладання іноземних мов. *Іноземні мови*. 2002. № 1. С. 39–46.
12. Соловова Є. М. Використання відео на уроках іноземної мови. *ELT NEWS & VIEWS*. 2003. № 1. С. 2–5.
13. Brandi Marie-Luise. Video im Deutschunterricht. Fernstudieneinheit Goethe-Institut. München : Langescheidt, 2003. 192 s.
14. Bärbel Brasch, Andrea Pfeil. Unterrichten mit digitalen Medien. Teil 9. Goethe-Institut, München : Ernst Klett Sprachen, 2017. 160 s.
15. Dietmar Rösler, Nikola Würffel. Lernmaterialien und Medien. Teil 5. Goethe-Institut, München : Ernst Klett Sprachen, 2014. 190 s.
16. Dorote Salomo, Imke Mohr. DaF für Jugendliche. Teil 10. Goethe-Institut, München : Ernst Klett Sprachen, 2016. 200 s.

17. Dunn O. Beginning English with Young Children. *Essential Language Teaching Series / general editors M. Vincent, R. H. Flavell*. London : Modern English Publications, 2019. 93 p.

References

1. Bihych, O. B., Borysko, N. F., & Boretska, H. E. et al., Nikolaieva, S. Yu. (Ed.). (2013). *Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice]: pidruchnyk dlia studentiv klasychnykh, ped. i lnhvist. un-tyv*. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].
2. Bidiuk, N. M. (2012). Komunikatyvna kompetentnist maibutnoho vchytelia filoloha: zmist ta struktura [Communicative competence of the future teacher of philology: content and structure]. In *Informatsiino-komunikatsiini tekhnologii v suchasni osviti: dosvid, problemy, perspektyvy [Information and communication technologies in modern education: experience, problems, prospects]: zbirnyk nauk. prats Tretoi Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* (pp. 158-160). Lviv [in Ukrainian].
3. Varii, M. (2007). *Zahalna psykholohiia [General Psychology]*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian].
4. Verisokin, Yu. I. (2003). Videofilmy yak motyvatsii shkoliariv pry navchanni inozemnykh mov [Videos as motivations for students in learning foreign languages]. *Inozemni movy v shkoli [Foreign languages at school]*, 5, 31-35 [in Ukrainian].
5. *Derzhavnyi standart bazovoi i povnoi zahalnoi serednoi osvity [State standard of basic and complete general secondary education]*. Retrieved from [http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/post-derzh-stan-\(1\).pdf](http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/post-derzh-stan-(1).pdf) [in Ukrainian].
6. Zavynychenko, N. B. (2003). *Osoblyvosti rozvytku komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnoho praktychnoho psykholoha systemy osvity [Features of the development of communicative competence of the future practical psychologist of the education system]*. (PhD diss.). Kyiv [in Ukrainian].
7. Izoriia, N. M. (2008). *Formirovanie inoiazychnoi kompetentnosti budushchikh spetsialistov sfery turizma v vuzakh kultury i iskusstv [Formation of foreign language competence of future specialists in the field of tourism in universities of culture and arts]*. (Extended abstract of PhD diss.). Moskva [in Russian].
8. *Kontseptsiia «Nova ukrainska shkola» [The concept of «New Ukrainian School»]*. Retrieved from <http://mon.gov.ua/%d0%9d% d0%be% d0%b2% d0%b8% d0%bd% d0%b8% 202016/12/05/konzeptziya.pdf> [in Ukrainian].
9. Kulichenko, N. M. (2015). *Vykorystannya videomaterialiv na urokakh anhliskoi movy [Use of video materials in English lessons]*. 2015. Retrieved from <http://dnz156.klasna.com/uk/article/vikoristannua-videomaterialiv-na-urokakh-anglijskoj-movi> [in Ukrainian].
10. Leontev, A. N., Viliunas, V. K., & Gippenreiter, Ju. B. (2003). *Potrebnosti, motyvy i emotcii [Needs, motives and emotions]*. Moskva: Vlados [in Russian].
11. Nikolaieva, S. Yu., & Sherstiuk, O. M. (2002). Suchasni pidkhody do vykladannia inozemnykh mov [Modern approaches to teaching foreign languages]. *Inozemni movy [Foreign languages]*, 1, 39-46 [in Ukrainian].
12. Solovova, Ye. M. (2003). *Vykorystannya video na urokakh inozemnoi movy [Using video in foreign language lessons]*. *ELT NEWS & VIEWS*, 1, 2-5 [in Ukrainian].
13. Brandi, Marie-Luise. (2003). *Video im Deutschunterricht*. Fernstudieneinheit Goethe-Institut. München: Langescheidt.
14. Bärbel, Brasch, & Andrea, Pfeil. (2017). *Unterrichten mit digitalen Medien*. Teil 9. Goethe-Institut, München: Ernst Klett Sprachen.
15. Dietmar, Rösler, & Nikola, Würffel. (2014). *Lernmaterialien und Medien*. Teil 5. Goethe-Institut, München: Ernst Klett Sprachen.
16. Dorote, Salomo, & Imke, Mohr. (2016). *DaF für Jugendliche*. Teil 10. Goethe-Institut, München: Ernst Klett Sprachen.
17. Dunn, O. (2019). *Beginning English with Young Children. Essential Language Teaching Series / general editors M. Vincent, R. H. Flavell*. London: Modern English Publications.

Дата надходження до редакції авторського оригіналу: 16.01.2022